

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2CoCsp/29/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8421201261
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8421201261.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana v právnej veci žalobcu: PROFI CREDIT Slovakia, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, proti žalovanej v 1. rade: T. L., Z.. XX.XX.XXXX, K. B. U. XXX/XX, XXX XX F. Q. a žalovanému v 2. rade: X. L., Z.. XX.XX.XXXX, K. B. U. XXX/XX, XXX XX F. Q., obaja právne zastúpení: JUDr. Ladislavom Riedlom, advokátom, so sídlom Slovenská 46, 080 01 Prešov, IČO: 50 435 490, o zaplatenie 3.000,88 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok č.k. 8Csp/63/2021-76 zo dňa 04.05.2021, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

N e p r i z n á v a stranám náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Kežmarok (ďalej „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol:

I. Žalobu z a m i e t a.

II. Žalovaní m a j ú voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal zaplatenia sumy 3.000,88 eur a príslušenstva od žalovaných. Tvrdil, že dňa 16.08.2017 uzavrel s F. L. zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXX. Jej predmetom boli peňažné prostriedky v celkovej výške 2.050 eur. Dňa 27.11.2019 dlžník zomrel. Žalovaní v konaní tak vystupujú v postavení jeho dedičov. Žalovaný mal podľa zmluvy splácať dlh v 36 mesačných splátkach vo výške 60,81 eur. Do podania žaloby žalovaní dlh nezaplatili. Dlžník dlh nezaplatil včas a riadne a preto žalobca úver zosplatnil.

3. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že v prvom rade žalobca neuniesol základné bremeno tvrdenia, keďže z obsahu žaloby nie je vôbec zrejmé, prečo sa od žalovaných ako právnych nástupcov dlžníka domáhal zaplatenia sumy práve vo výške 3.000,88 eur. Tvrdenia žalobcu o splnení povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v žalobe absentovali. Bolo jeho povinnosťou skutkové tvrdenia a dôkazné návrhy vo vzťahu k uvedenej zákonnej povinnosti podrobnejšie uviesť. Ako veriteľ teda hrubo porušil povinnosť v zmysle § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch a preto je úver bezúročný a bez poplatkov. Žalobca účinne nepoprel skutkové tvrdenia žalovaných týkajúce sa porušenia jeho zákonnej povinnosti pristupovať k dlžníkovi s odbornou starostlivosťou a v súlade s dobrými mravmi. Súd prvej inštancie na záver dospel k záveru, že zmluva o spotrebiteľskom úvere je neplatným právnym úkonom podľa § 39a Občianskeho zákonníka. Úver bol dlžníkovi poskytnutý bez právneho dôvodu a preto mal žalobca právo na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatniť v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe. Táto uplynula dňa 16.08.2019 pred podaním žaloby. Žaloba teda bola

nedôvodná aj z tohto právneho dôvodu a preto ju súd v celom rozsahu zamietol. O trovách konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

4. Proti rozsudku v celom rozsahu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Uviedol, že v napadnutom rozsudku nie je označená žiadna skutková okolnosť o tom, že žalobca mal zneužiť tieseň, neskúsenosť, rozumovú vyspelosť, rozrušenie, dôverčivosť, ľahkomyselnosť, finančnú závislosť alebo neschopnosť plniť záväzky právneho predchodcu žalovaných. V konaní nebol preukázaný ani hrubý nepomer plnení. Zmluva bola uzavretá dňa 16.08.2017 a v tom čase bol relevantný údaj 10,12 %, čiže maximálna prípustná odplata bola 20,24 % a táto hodnota prekročená nebola. V konaní žiadna vedomosť žalobcu o bezdôvodnom obohatení nebola preukázaná. Na záver žalobca poprel ako nedôvodné a nesprávne tvrdenia o neskúmaní schopnosti splácať úver. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Zároveň si žiadal priznať náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

5. Žalovaní sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadrili.

6. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 Zákona č.160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce podľa zásad upravených v ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania a po preskúmaní odvolania dospel k záveru, že namietané odvolacie dôvody žalobcu nie sú opodstatnené.

7. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

8. Podľa § 52 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

9. Podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

10. S poukazom na citované zákonné ustanovenia odvolací súd konštatuje, že je plne opodstatnené vyžadovať v súdnom konaní preukázanie skúmania bonity klienta žalobcom. Pokiaľ si žalobca uplatňuje právo na plnenie zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ako je tomu aj v prejednávanej veci, je nutné vyhodnotiť, či pri uzatvorení zmluvy boli splnené všetky povinnosti a podmienky, ktoré na tieto zmluvné vzťahy kladie právna úprava zameraná na ochranu spotrebiteľa podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, Zákon o spotrebiteľských úveroch a ďalšie. Bolo na žalobcov, aby preukázal, že bonitu právneho predchodcu žalovaných náležite skúmal, a že si splnil povinnosti plynúce pre neho, resp. vo vzťahu k jeho právnenému predchodcovi z § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „ZoSÚ“).

11. Odborná starostlivosť predpokladá overenie údajov, ktoré dlžník veriteľovi uviedol, resp. objektívne podložil minimálne potvrdením zamestnávateľa dlžníka. Nepochybné kľúčová je i povinnosť veriteľa

využívať verejne dostupné informácie, akými sú napr. štátom publikované údaje o životnom a existenčnom minime podľa zákona č. 110/2006, a tieto porovnávať so známymi alebo od spotrebiteľa zistenými (nie iba tvrdenými) informáciami o jeho príjmoch a výdavkoch (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33 Cdo 2178/2018).

12. Zákon o spotrebiteľských úveroch kladie veriteľovi povinnosť postupovať s odbornou starostlivosťou, ide teda o povinnosť posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru. Veriteľ musí pritom posudzovať celkovú sociálno-ekonomickú situáciu spotrebiteľa, teda nielen jeho príjmy, ale aj výdavky. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti od frekvencie splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/ domáci rozpočet, a to ako stranu príjmov, ako aj stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (t. j. konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, domácnosť alebo nezaopatrené deti). Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje. Pre účely posúdenia splnenia povinnosti uloženej dodávateľovi posúdiť schopnosti spotrebiteľa splácať úver nie je smerodajné, aká bola finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom dodávateľ pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity klienta.

13. Skúmanie bonity zo strany žalobcu bez overenia výšky čistého mesačného príjmu, výdavkov na živobytie, prípadné dlhy na poistení, daniach a podobne, nie je postačujúce pre splnenie povinnosti vyplývajúcej z § 7 ods. 1 ZoSÚ. Bez toho, aby žalobca skúmal aj iné spomínané aspekty, napr. celkové mesačné výdavky dlžníka, nemohol si utvoriť reálny obraz o majetkovej situácii právneho predchodcu žalovaných, potrebnej pre posúdenie schopnosti ním splácať dlh zo zmluvy. Nemožno teda konštatovať, že zo strany žalobcu sa jednalo o konanie s odbornou starostlivosťou. Iba vzájomným porovnaním všetkých rozhodujúcich činiteľov je totiž možné vyhodnotiť, či spotrebiteľ je schopný a či pravdepodobne v budúcnosti (minimálne v období, na ktoré sa zmluva uzatvára) bude schopný plniť svoje záväzky. Na základe vyššie uvedeného súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že predmetný úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Žalobca teda nemohol pristúpiť k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru, nakoľko nekonal s odbornou starostlivosťou.

14. Právny predchodca žalovaných mal tiež v čase uzatvorenia zmluvy 66 rokov (chránená osoba) a žalobca voči nemu nepristupoval s odbornou starostlivosťou.

15. Odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom žalovaných, že úroková miera z nových obchodov v auguste 2017 poskytnutých pre domácnosti so splatnosťou od 1 do 5 rokov bola vo výške 7,04% ročne. Úrok z poskytnutého úveru splatného v 48 mesačných splátkach, vo výške 18,55% ročne, tak presahuje obvyklý priemer na trhu 2 násobne, čo nezodpovedá zákonom vyžadovanému prístupu dodávateľa k spotrebiteľovi s odbornou starostlivosťou a konaniu v súlade s dobrými mravmi.

16. Nebolo sporné, že súčasťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 14.08.2017 bol aj dojednaný základný súbor poistenia. Odvolací súd dodáva, že je uvedený aj nesprávny údaj celkových nákladov výšky úveru. Dojednané poistenie je súčasťou formulárovej spotrebiteľskej zmluvy, ktorej obsah spotrebiteľ ovplyvniť nemohol. Odvolací súd zdôrazňuje, že údaj o výške splátky poistného nebol zahrnutý do výšky RPMN, čo malo za následok jej nesprávne určenie v zmluve. Vzhľadom na nesprávny údaj týkajúci sa celkových nákladov úveru spotrebiteľa, vrátane nesprávneho údaj o výške RPMN je tiež zmluva o spotrebiteľskom úvere bezúročná a bezpoplatková.

17. So zreteľom na porušenie všetkých spomínaných kogentných ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch, odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie vyhodnotil spornú úverovú zmluvu ako neplatnú.

18. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

19. V posudzovanej veci, v súvislosti s uplatnenou námietkou premlčania, bolo nepochybne zistené, že úver bol dlžníkovi poskytnutý bez právneho dôvodu a preto mal žalobca právo na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatniť v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe. Subjektívna premlčacia doba uplynula dňa 16.08.2019, teda pred podaním žaloby.

20. Majúc na zreteli uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP.

21. V odvolacom konaní nebol žalobca úspešný. Naopak fakticky plne úspešní boli žalovaní, ktorým vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP). Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaní boli v odvolacom konaní pasívni, k odvolaniu sa nevyjadrili, náhradu trov odvolacieho konania si neuplatnili, a podľa obsahu spisu im ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).